

feet fra et andet Synspunkt vel vil sige de enkelte Menigheder, der eie Tienden og de Præstegaardsjorder, der findes i dem; det er en Anstuelse, som jeg endnu mindre kan slutte mig til, da det er klart, at man ved at modtage denne Anstuelse vilde gjøre sig Gjennemførelsen af den Tanke, der er fremsat fra flere Sider og har fundet Tilslutning, nemlig at man kunde tage fra de større Rald og lægge til de smaa, aldeles umulig; thi saasnart det er Menigheden, Sognekaldet, der eier Godset, er det urørligt, ialtfald saaledes, at det ikke uden Menighedens Samtykke kan bringes andetsteds hen. Det forekommer mig, at dersom den høitærede Minister vilde bringe de Spørgsmaal til Afgjørelse, som han nu med saa stor Ihærdighed og Udholdenhed har bragt frem i Løbet af de sidste Aar, og til hvis Fremme han lægger Beslag paa Rigsdagens Medvirkning, ikke blot med Hensyn til Vedtagelsen, men ogsaa med Hensyn til Udarbejdelse og Form, saa vilde det helbigste Middel, han dertil kunde vælge, være, dersom han vilde gjøre, hvad der staaer i hans Magt, for at tilveiebringe en saa fuldstændig, udtømmende og alsidig Besvarelse som muligt af det Spørgsmaal: hvem eier Præstegodset og hvem raader derover. Dersom de Grunde, som fra de forskjellige Sider lade sig anføre, bleve samlede, dersom der blev givet en historisk Fremstilling af Forholdene med de mangfoldige Sidebetragtninger, som kunne gjøre sig gjældende — hvad der sandelig er overordentlig vanskeligt for os, som kun kunne stænte denne Sag uden Interesse mellem de mange andre, vi have liggende for os — dersom noget Saa-dant blev bragt tilveie, vilde det være tilige lettere for os at komme ud over denne første og største Anstødssteen. Jeg maa udtale som min Anstuelse, at uagtet jeg ikke sympathiserer med den Bestræbelse, som gaaer ud paa at vindicere Kirken en fuldstændig Eiendomsret til Præstegodset, saa er der, saavidt jeg kan skjønne, ikke fra dem, som nære den modsatte Anstuelse, fremskommet Noget, som i Styrke, i Klarhed og i bevisende Kraft kan maale sig med, hvad der er kommet frem fra denne Side. Det forekommer mig navnlig, at det Skrift, som er udgivet af et Medlem i det

andet Thing, Professor Nielsen, er det Klarest og Fuldstændigste, som er kommet frem med Hensyn til Besvarelsen af Spørgsmaalet i det Hele, og jeg skulde særdeles meget ønske, at man ogsaa fra den anden Side vilde møde det med Grunde, som kunne have nogen saad overbevisende Vægt — Forsøget er ikke gjort. — Jeg skal ogsaa villig indrømme, at den endelige Løsning af Spørgsmaalet umulig kan lægges i en enkelt Mand's Haand, thi der er Tingen, som alene besidder de forskjellige Bestingelser, som kræves dertil; men jeg holder mig ogsaa overbevist om, at det vil være Ministeriet og specielt den nuværende Kultusminister, der selv medbringer saa overordentlig mange Forudsætninger og saa særdeles stor Skarpsindighed til dette Arbejde, muligt at give os Midler ihænde til at komme, ikke til en Mening, ikke til en Stemning, ikke til en Anstuelse, men til en virkelig moden Beslutning og Dom angaaende det Spørgsmaal, af hvilket, som jeg troer, baade dette og ethvert andet, Kirkesagen vedkommende Anliggende er afhængigt.

Til disse Bemærkninger angaaende Loven i dens Heelhed skal jeg indskrænke mig; det maa endnu kun være mig tilladt at henlede den ærede Kirke- og Underviisningsministers Opmærksomhed paa, om han ikke vil gjøre, hvad der staaer i hans Magt, for at ikke et enkelt Punkt af denne Lov skal komme til at lide under den Udsættelse, som efter al Sandsynlighed vil ramme hele Loven. Det er, hvad der er berørt i § 7, og som specielt angaaer de kjøbenhavnske Forhold. Allerede i en meget lang Række af Aar, hvis jeg ikke husker feil i 16 eller 17 Aar; har det Spørgsmaal været under Overveielse og under Behandling, at faae de saakaldte Præste-, Degne- og Klokkerpenge i Kjøbenhavn afløste; skulde Spørgsmaalets Afgjørelse imidlertid vente, indtil hele Geistlighedens Lønning er ordnet, er jeg bange for, at det bliver, som man siger, til den græste Kalender, og at vi ikke komme til at see Afgjørelsen i den nuværende Slægts Levetid, og dog forekommer det mig, at der er saa overordentlig Meget, som maa tale for at faae netop dette Forhold ordnet. Vel maa jeg med flere ærede foregaaende Talere indrømme, at